

DARUM SOGN

Læs om: Værd at vide om konfirmation
Nyt fra foreningerne
Må præster bruge AI i kirken?

Må præster bruge AI i kirken?

Selv om man til hverdag får det indtryk fra nyhedsmedierne, at det står værre til i verden end nogensinde før, så holder vi i Danmark fast i traditionen med, at sommertid er lig med agurketid, hvad nyheder angår. Politikerne holder deres lange ferie – ergo sker der ingenting i verden, åbenbart.

Og agurketid er jo så anledning til, at journalistikken må kaste sig over forskellige erhverv, som i det daglige ikke interesserer dem synderligt.

For nylig var det præsterne, der stod for skud – hvilket også tidligere er sket og gerne om sommeren! Debatten handlede om, hvorvidt det er i orden eller ej, at præster bruger de såkaldte "sproglige assistenter", som Chat GPT og Co-Pilot i deres arbejde.

Præsteforeningen har derudover for nylig lanceret intet mindre end tre sproglige assistenter, der er programmeret til at være særligt nyttige som hjælpere til prædikenskrivning og andre af præstens skriftlige opgaver.

Debatten blev naturligvis hurtigt overophedet og usaglig, og vidnede om offentlighedens begrænsede kendskab til præstearbejdet og folkekirken generelt; for offentligheden blev spørgsmålet voldsomt forenklet til, om det er i orden, at en præst lader en robot generere prædikenen til en gudstjeneste eller en kirkelig handling, for derefter at holde prædikenen i den form,

Sognepræst Thea Bom Nielsen

then@km.dk

Feilbergvej 15

St. Darum

6740 Bramming

tlf. 7517 9220

Træffes ikke mandag

Graver

Thomas Bruun

Hverdage undt. mandag, fra kl. 8 - 16

tlf. 2164 2346

E-mail: darumkirkegaard@mail.dk

Menighedsrådets formand:

Jan Bjerrum

Alsædtægten 13

6740 Bramming

Tlf.: 2360 9904

Redaktion af sognebladet:

Thea Bom Nielsen (ansvarshavende)

Thomas Andersen (layout)

Menighedsrådet (tryk)

Indlæg til næste nr. sendes
senest 15. november 2025

til then@km.dk

som robotten har genereret.

Jeg beklager, men dét er et decideret dumt spørgsmål.

Selvfølgelig er det meningen, at præsten selv skal skrive sin prædiken!

Og selvfølgelig er der ingen præst med respekt for sig selv og sit embede, der kunne finde på at gøre sådan! Det mest positive, der er at sige om debatten, er, at den vidner om, at man forventer en vis autenticitet i kirken og af præsterne.

Det forventes, at der bliver sagt noget vedkommende – og når man har den forventning, så må det jo skyldes, at man ved tidligere lejligheder har oplevet at høre noget vedkommende i kirken. Autenticitet er en fin og rimelig forventning at have til kirken.

Når jeg nu siger, at debatten vidnede om offentlighedens begrænsede kendskab til præstearbejdet, så er det dét her, jeg mener:

Præster har alle dage brugt hjælperedskaber i prædikenforberedelsen.

Enhver har vel en forventning om, at en præst har en omfangsrig bogreol på sit kontor. Og hvad er der i den bogreol? Bøger om Bibelens skrifter, for eksempel. Kommentar-værker, der vers for vers forklarer og fortolker Det Nye Testaments ord.

Prædikensamlinger skrevet af andre præster.

Historiske bøger om Jesu tid og blandet faglitteratur alt efter interesse.

Men også digtsamlinger og skønlitteratur, eventyr og alt muligt andet.

Folkekirkens Uddannelses-og Videnscenter har en hjemmeside, der hedder "Bag om helligdagen," hvor man kan læse om søndagens tekst, se forslag til salmer til hver eneste søndag (det kan man for øvrigt også bagest i salmebogen), se forslag til musikvalg og andet.

Derudover findes der podcasts om teologiske og eksistentielle emner, endda en podcast af og for præster, der hedder "Prædiken på vej," hvor forskellige to præster hver uge fører en samtale om søndagens prædiketekst.

Dertil kommer i øvrigt kollegasparring og sidst, men ikke mindst:

De daglige møder med folk i sognet og andre medmennesker.

Disse møder er de mest inspirerende af alt.

Præster har alle dage benyttet sig af et hav af hjælperedskaber alt efter, hvad der var til rådighed i deres tid, og hvorfor? Fordi forkyndelsen betyder noget for os.

Fordi det er idiotisk at tro, at vi kan nøjes med vores egen begrænsede viden og vores eget begrænsede perspektiv, når evangeliet skal forkyndes.

Det kan vi altså ikke byde folk at høre på.

Jeg har mødt præster, der stolt påstår, at de skriver deres prædikener "selv", og at de skriver nyt til hver eneste søndag og hver eneste kirkelige handling – altså, at de aldrig genbruger en eneste formulering fra prædiken til prædiken.

Det er noget vrøvl. Det kan simpelthen ikke lade sig gøre.

Uanset om man altid skriver "fra bunden", så vil der med tiden komme gentagelser – det kan ikke undgås.

Engang var der en præst, der fik en fantastisk idé til en prædiken.

Det føltes vel, som om det var Helligånden, der kom over ham; han skrev og skrev sin søndagsprædiken i én raptus, og følte sig bagefter vældig tilfreds med sig selv.

Bagefter gik han ind på kontoret og kiggede i sin kæmpestore stak af gamle prædikener, og fandt nogle frem, han havde holdt over den samme tekst.

Og da så han det – sort på hvidt: Han havde allerede fået den samme idé for 20 år siden. Han havde bare glemt sin gode idé igen.

Og hvorfor skulle man ikke genbruge, når man én gang har fået en idé, der er så god, at den kan give mening i flere forskellige situationer og fungerede både nu og for 20 år siden? En idé, der er god nok til, at man kan få den to gange!

Tilbage til brugen af de sproglige assistenter i prædikenforberedelsen.

De er ikke genier, der kan noget, som præsten selv ikke kan.

De er hjælperedskaber, der kan skabe perspektiv eller hjælpe én videre i en snæver vending, ligesom et opslag i en bog kan gøre det; robotten har bare en bredere viden, fordi den er programmeret til netop dét. Den sproglige assistent kan desuden hjælpe med en vurdering af, om prædikenens hovedtema træder tydeligt frem eller kunne tåle yderligere understregning. Og nogle gange er der bare meget, der skal skrives – og helst alt sammen på én gang. Og nogle gange er det ikke til at få sammenhæng i sine tanker, fordi man er et menneske, der kan være presset på forskellige områder.

Der kan den sproglige assistent hjælpe til at få tankerne på gled eller få dem systematiseret.

Er det en forbyrdelse?

Er det kunstigt – "u-autentisk" – eller er det netop naturligt og meget menneskeligt?

Uanset hvilke hjælpemidler man bruger, så vil der være noget tilbage, som den sproglige assistent ikke kan være behjælpelig med: Selve afholdelsen af prædikenen.

Den er på én gang op til præsten, op til menigheden og op til Helligåndens virke i det øjeblik, der forkyndes. En prædiken er ikke andet end døde ord på et stykke papir.

En prædiken, der er god på papiret, kan falde til jorden ved gudstjenesten, og en prædiken, man først skammede sig over at skulle holde, kan vise sig at være en genistreg, hvis Helligånden er med.

Ordet bliver først levende, hvis Helligånden kommer til stede.

Og det kan ingen af os tvinge den til.

Thea Bom Nielsen

Denne tekst er ikke genereret af AI. Jeg brugte Chat GPT til at spørge, hvad samlebetegnelsen for "Chat GPT", "Co-Pilot" og lignende er, og lærte, at det hedder "sproglige assistenter" eller "sprogmodeller." Billedet er genereret af Chat GPT.

DARUM LEGATET

Der er nu åbent for ansøgning om legatportion i 2025-26.

Ansøgningsskemaet er tilgængeligt på www.darum.dk.

Husk, at vejledningen for ansøgning skal følges til punkt og prikke. Mangelfulde ansøgninger kasseres.

Ansøgningen kan afleveres i præstegårdens postkasse, Feilbergvej 15.

Ansøgningsfristen er 1. november, og modtagerne får besked ved offentliggørelse af navn i december-udgaven af sognebladet og darum.dk.

Hvem skal gå til konfirmationsforberedelse?

I gamle dage var det et enkelt spørgsmål: Det skal dem, der går i 7. klasse – alle, som én. Sådan er det ikke mere. Kristendommen er ikke længere selvberettiget, og religion, tro og spiritualitet er langt mere individuelt end samfundsmæssigt fastlagt.

Det kan der både siges negative og positive ting om.

Én ting er sikkert: Det siger ikke længere sig selv.

Derfor giver jeg her mit bud på, hvem der egner sig til at modtage konfirmationsforberedelse og hvem, der ikke gør, i håb om, at det kan afføde en åben og ærlig snak om det i hjemmene uden for mange fordomme.

Mit bud er bygget op som en række spørgsmål, man måske kunne finde på at stille, og de svar, jeg ville give på de spørgsmål. Det er udtryk for mine egne holdninger, da ikke alle præster tænker ens om de spørgsmål. Hvilket er helt lovligt.

Hvad er konfirmation?

Ordet "konfirmation" betyder "bekræftelse."

Hvad er det, der skal bekræftes? Det er dåben. Ved konfirmationen bekræftes det, at dåbens løfte stadig gælder.

Hvad er det, der bliver lovet i dåben, som skal bekræftes?

At dåbsbarnet er Guds elskede barn uanset, hvordan barnet vokser op og uanset, hvad det bliver til og hvad det gør, og at Guds velsignelse stadig gælder.

Hvem er det, der bekræfter dåben?

Det er Gud. Det er ikke præsten, og det er heller ikke konfirmanden, der skal bekræfte sin egen dåb. Døbt er du uanset, om du bliver konfirmeret eller ej og døbt er du uanset, om du melder dig ud af folkekirken eller ej. Så dåben kan ikke afkræftes af den døbte, og derfor kan den døbte heller ikke bekræfte sin egen dåb. Det er Gud, der ved konfirmationen gør det klart, at det, der blev sagt i dåben stadig gælder.

Derfor skal du til konfirmation i Darum kirke heller ikke selv sige "ja."

Dit ja har du sagt ved at gå til konfirmationsforberedelse og gå i kirke forud for konfirmationsdagen. Rent sprogligt: Du *bliver* konfirmeret. Du konfirmerer ikke dig selv.

Skal man kunne noget bestemt for at blive konfirmeret?

Nej, egentlig ikke. Dog er det alligevel bestemt og forventet, at en almindeligt fungerende konfirmand skal lære Trosbekendelsen og Fadervor udenad, og kan gå i en lige række sammen med de andre, når man skal gå ind i kirken på konfirmationsdagen.

Hvordan lærer man noget udenad?

Ved at øve sig.

Skal man tro på noget bestemt for at blive konfirmeret?

Nej. Det forventes på ingen måde, at konfirmanden personligt skal stå inde for hvert et ord i Trosbekendelsen eller hvert et ord, der står i Bibelen. Det kan præsten heller ikke.

Det er da noget mærkeligt noget, at præsten ikke selv tror på alt, hvad der står i Bibelen! Er det ikke dét, de får penge for?

Nej. Præsten er ikke anderledes end andre mennesker, der tvivler og bokser med livets store spørgsmål. Præsten har måske bare en anden erfaring med at gøre det og et andet sprog for at tale om disse erfaringer.

Hvorfor skal man gå til konfirmationsforberedelse?

Det kedelige svar er, fordi det står i loven ("Vejledning om konfirmation" kan findes på www.retsinformation.dk)

Det mere livsnære svar er, at en konfirmand befinder sig på grænsen mellem barn og voksen. Børn taler om Gud og bliver talt med om Gud på én måde, i et barnligt

sprog, der passer til den barnlige forståelse. En konfirmand skal lære et nyt sprog at tale om Gud i. Et sprog, der er mere egnet til voksne. Det sprog lærer man – ligesom ethvert andet sprog – ved at høre det og ved at tale det.

Det kan være svært og uforståeligt, særligt hvis man aldrig har talt særlig meget med nogen om dét med Gud og liv og død.

Så meget desto vigtigere er det, at man lærer det.

Det kan præsten hjælpe med i konfirmationsforberedelsen, men det er klart, at man selv skal lytte, tænke med og snakke med for at få udviklet det her nye sprog om Gud.

SKAL man gå i kirke før konfirmationen?

Ja, det skal man. For i kirken hører man en masse af det mere voksne sprog om Gud og hører en masse salmer, som man ikke kender. Du kommer til at gå i kirke en masse gange i løbet af dit liv, selv om du ikke kommer hver søndag. Og når man kommer hen i kirken er det rarest, hvis det hele ikke er fremmed og fjernt, men mere trygt og velkendt.

Hvor tit skal man gå i kirke?

I mine ører er det fjollet at sætte tal på, fordi man skal gå i kirke, når man har brug for det. Og en konfirmand har i høj grad brug for at gå i kirke for at lære gudstjenesten og sproget at kende. Men jeg har hørt andre sige, at 5 gange før jul og 5 gange efter jul er et rimeligt antal.

Holder du øje med, hvor tit man går i kirke?

Nej. Det har jeg ikke nogen mulighed for rigtig at holde øje med alligevel, så det er en tillidssag mellem mig og konfirmanderne, og så må forældrene holde opsyn med, at det går rimeligt for sig.

Hvad hvis konfirmationsforberedelsen ligger oveni gymnastiktræning eller arbejde? Eller gudstjenesten oveni fodboldkampen?

Konfirmation er frivilligt. Det betyder, at du vælger det af egen fri vilje. Og når man vælger én ting, kan man være nødt til at vælge noget andet fra. Hvis du vælger konfirmation, så skal du opfylde kravene for at blive konfirmeret.

Kan man blive udelukket fra konfirmation?

Ja, det kan man i princippet, hvis man ikke opfylder kravene om at deltage i konfirmationsforberedelse (herunder kirkegang) og hvis man ikke kan finde ud af at deltage på de præmisser, der er sat for undervisningen.

Hvad forventer DU af konfirmanden?

Jeg forventer, at man kommer med nysgerrighed og åbenhed, og at man deltager aktivt. Konfirmation og forberedelsen til den er en holdaktivitet. Derfor er det altafgørende, at man gør en indsats. At man øver sig i at være en del af et fællesskab, øver sig i at gøre sig nogle tanker, og at man naturligvis ikke forstyrrer undervisningen. Dette mener jeg er en rimelig forventning, når man tager med, at konfirmation er helt frivilligt.

Hvad nu, hvis man stadig er i tvivl?

Så vil jeg opfordre til, at man deltager i konfirmationsforberedelsen! Målet med forberedelsen er ikke, at man holder op med at være i tvivl. Tvivl og tro er ikke hinandens modsætninger, men hinandens forudsætninger. Det vil sige, at man ikke kan tro uden at tvivle. Målet er heller ikke, at jeg skal overbevise dig om, hvad du skal tro på, og jeg skal i øvrigt ikke forsøge at overbevise dig om noget som helst.

Målet er, at det skal ende ud i konfirmation, i en fest, og at du måske bliver givet noget nyt til din måde at tænke om tro og erfare den i dit eget liv.

Men dén sag er op til dig.

Første gang med konfirmationsforberedelse er den 27. august kl. 13.30 i sognehuset.

Thea Bom Nielsen

KONFIRMANDOPSTART

Alle konfirmander og deres forældre og søskende og faddere er særligt inviteret til at deltage i menighedsrådets Høstarrangement. Det finder sted søndag d. 21. september.

Klokken 14.20 er der orientering for konfirmander og forældre i kirken, hvor der er mulighed for at stille spørgsmål af praktisk og anden art til mig.

Klokken 15.00 er der høstgudstjeneste.

Efter gudstjenesten er der et lille høstarrangement udenfor kirken.

Se omtale side 11

Nyt fra menighedsrådet

Vi har holdt vores første menighedsrådsmøde efter sommerferien.

Men hvad vigtigere er, så havde vi den 11. august et meget spændende møde i kirken!

I mødet deltog kunstner Simon Aaen og konservator Anne Marie Steensberg og hendes medhjælper. Arbejdet med at få udskiftet billederne i altertavlen skrider altså nu for alvor frem. Til mødet blev der lagt en plan for arbejdet, og det ser ud til, at vi har fået nye alterbilleder i Darum kirke i god tid før påsken 2026!

Vi har set Simon Aaens skitser til henholdsvis billedet i storfeltet (nuværende: kopi af Michelangelos Den Sidste Nadver) og det øverste felt (nuværende: den korsfæstede Jesus.)

Vi tør godt love, at forskellen bliver til at få øje på, når du kommer i kirke fra foråret 2026.

Det er dog ikke sådan "bare lige" at få ny kunst i kirken.

Det har været en langsom og proces, men dog ikke ligefrem drænende.

At der skal sættes ny kunst i altertavlen, kræver også, at farvesætningen på altertavlen efterses, at koret (hvor alteret står) oprenses, så det nye tager sig bedst muligt ud, og derudover skal de nuværende alterbilleder op og hænges op i kirken således, at vi ikke bare forkaster det historiske inventar, men bevarer det.

Alt dette arbejde er pt. planlagt til at finde sted i kirken lige efter nytår og indtil midten af februar. I den forbindelse vil det være nødvendigt at lukke kirkerummet af i en periode.

Menighedsrådet overvejer stadig, hvordan vi skal gøre med gudstjenester og kirkelige handlinger i det tidsrum, så det kan vi ikke melde noget endeligt ud om nu.

Måske i næste udgave af sognebladet.

Vi glæder os meget til afsløringen af vores nye kunstværker!

Én, der også ville have glædet sig til at se det nye, er Kristian Bundgaard – da han var præst i Darum, ønskede også han nemlig også ny kunst til kirken.

Bundgaard blev født i 1939 og flyttede til Darum med sin hustru, Else Marie, i 1970. Parret havde to sønner, Niels og Peter, og fik siden to børnebørn.

At opremse alt det, Kristian Bundgaard har været engageret i igennem årene, er en krævende og farlig opgave i og med, at noget let ville kunne blive glemt! Hans lokale og mellemkirkelige engagement var enormt, og han var en af folk afholdt præst – særligt berømt for sine personlige begravelsesprædikener – og en dygtig kollega, som var en bærende kraft for præstekonventer i Ribe Domprovsti. Kristian Bundgaard gik på pension i 2002, og han og Else Marie blev boende i Darum på Alsædvej. Else Marie døde i 2021, og der var stille efter hende – men Kristian Bundgaard har haft gode og hjælpsomme naboer omkring sig til det sidste. Efter længere tids svækkelse sov han stille ind på Solgården den 15. august, og blev bisat fra Darum kirke lørdag den 23. august. Æret være hans minde.

*På vegne af menighedsrådet,
Thea Bom Nielsen, sekretær*

Darums lyksaligheder (2)

Da Erik og jeg i august 1964 flyttede til Laurentiusvej 7, boede Edith og Svend Enevoldsen på Laurentiusvej 1 med deres to små drenge, Jim mi og Benny, som vi fik stor fornøjelse af. Især Jimmi kom meget tit, så vi følte næsten, at vi havde part i ham. Benny så vi ikke så tit, og når han en gang imellem var med, fik han ikke mange ord indført, for Jimmi var absolut den "ordførende". Hvis han havde oplevet noget specielt, stod han og holdt øje med, hvornår vi kom hjem fra arbejde, og så kom han spændende så hurtigt, at benene var ved at gå i filter for ham, for beretningen om det oplevede skulle afleveres omgående. Han tænkte meget over tingene og var samtidig meget slagfærdig, og det kom der mange pudsige episoder ud af.

En søndag formiddag, hvor Eriks far, pastor C.J. Plesner (CJP), var på besøg efter kirketid, kom Jimmi helt forpustet farende ind og fortalte, at han havde fundet en tam krage. CJP sagde, at så skulle han jo ud og finde orm til den. Men på trods af præstekjole og en ærværdig alder blev pastoren hurtigt belært om noget andet. "Nej, nej, lille Plesner, do ka' fandme trow nej, så'n en jen ska' ha' havregrød, det sejer mör". Den bemærkning gjorde CJP senere brug af på et præstekonvent (en sammenkomst, hvor provstiets præster mødes med regelmæssige mellemrum). En af de andre præster mente, at det ikke altid var let at tale med folk, fordi både voksne og børn optrådte stift og unaturligt, når de talte med præsten. Den pågældende præst lærte ved den lejlighed, at det altså ikke gjaldt alle steder.

En leg, de havde stor fornøjelse af, var at kravle op på det flade garagetag og springe ned i Petra og Arthur Andersens have (Laurentiusvej 3). "Dæwlen i'et, hvor det kwolmet i Arthurs ka'tøfler", som Jimmi udtrykte det.

Han kom ind til os en dag, hvor vi skulle til at lave badeværelse. Badekar m.m. stod opmarcheret i baggangen, og Jimmi spurgte: "Hvor ska' æ badekar stå?". Det fik han forklaret, og da han også havde fået at vide, hvor WC og håndvask skulle være (vores badeværelse hører ikke til de største), kradsede han sig eftertænksomt i nakken og sagde: "så blywer der da knap plads te' å tør' æ røw".

En anden gang kom vi til at snakke om alder, og han spurgte Erik, hvor gammel han var. Da han fik at vide, at han var 30, udbrød han: "Dæwlen i'et, så dør do snår". Erik mente, at han måske nok kunne klare et par år mere.

Efter at familien var flyttet til Feilbergvej 26, så vi ikke så meget til ham mere, og med årene fik han selvfølgelig også andre interesser, men det hændte alligevel, at han fik tid til at kigge ind, og også efter at han var blevet forlovet, kom han en aften sammen med sin kæreste - nuværende kone - Marie Lundgaard, og det blev en mægtig hyggelig aften. At dømme efter nedenstående lille vers, som Jimmi skrev i vores gæstebog den 11.1.1980, og som vi var/er meget glade for, er der åbenbart faldet et par genstande over bordet ved den lejlighed:

Tusind mange tak
for mangel en snak
om fiskeri, sagaer, destillation og jagt,
men denne gang glemte jeg at tage mig i agt,
hvorfor jeg nu herfra må vakle
og de grimme mænd i morgen må tackle.
Jeg tit mange gange har tænkt en tanke
om, hvilke lussinger verden mig ville vanke,
hvis jeg ikke havde fundet dette sted,
som kan sætte tunge, tanker og sind i gled.

Som nævnt ovenfor så vi ikke så meget til Benny, så ham har vi ikke så mange personlige oplevelser med; dog er der en, der har ridset sig grundigt ind i hukommelsen. Den fandt sted i forbindelse med begravelsen af Dalgas Thomsen (Feilbergvej 26), hvor Erik var med til at bære kisten. På den tid var der et lille jorddige mellem Kirkestien og nabohaverne, hvor Benny og en nabodreng legede. Rustvognen holdt nede i Sviegade, og kisten blev båret op til kirken. Da Benny fik øje på Erik, råbte han: "Daw Erik". Erik forsøgte ved hjælp af minespil og håndbevægelser at gøre opmærksom på, at tiden ikke var inde til snak, og Benny gik stille og roligt oppe på diget, men da de var nået næsten op til kirkegårdsdiget, var det åbenbart blevet for meget med al den stilhed, og det lød med høj og klar røst: "A trow'r fandme, det gi' solskin".

Fra andre sider var vi klar over, at også Benny var meget slagfærdig. En gang kom han ned til sine bedsteforældre (Stinne og Thomas Lauridsen, Sviegade 5). Thomas var der ikke, og Benny spurgte: "Hvor er bedstefar?". "Han sover til middag", sagde Stinne. Benny tyggede lidt på den og spurgte så: "Har han æ pung mæj?". Mon ikke der lå en slet skjult opfordring?

En anden gang mødte han den tidligere brugsuddeler, Søren Brorsen, og Brorsen sagde til ham: "Det er længe siden, jeg har set dig, Benny". "Så si'e godt o' mæ", kom det lynhurtigt fra Benny.

Der kunne fortælles mange flere ting, men da der ikke er ubegrænset plads i sognebladet, må jeg hellere slutte her.

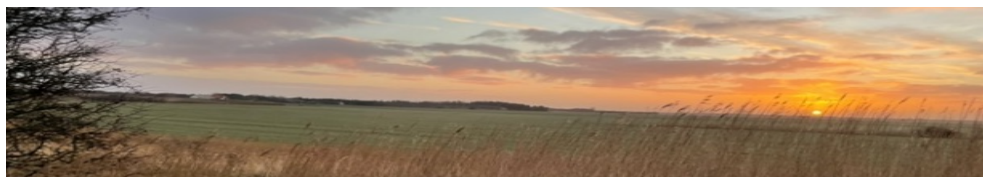
Annette (Lotte) Plesner

Fakta

Jimmi og Benny Enevoldsen: Sønner af Edith og Svend Enevoldsen, Sønderbyvej 2 (tidligere Laurentiusvej 1 og Feilbergvej 26).

Jimmi: Født 1959 i Darum. Uddannet forstkandidat 1988. Arbejdet som skovrider på et par godser indtil 2005, hvor han blev selvstændig og i dag arbejder som rådgivende skovrider og direktør i egne selskaber. Bestyrelsesposter i andre selskaber. Tilsynsførende skovrider for Fænø Gods, Middelfart. Gift med freelance dekoratør og stylist Marie Lundgaard Enevoldsen, født 1962 i Darum, datter af Eva og Aksel Lundgaard. Bor på Skovgaard, en ejendom på 34 ha i naturskønne omgivelser ved Thorsø nær Hammel. De har 2 sønner og 3 børnebørn.

Benny: Født 1961 i Darum. Udlært snedker. Har været politiassistent i 13 år på Nørrebro. Arbejder på 14. år som misbrugsbehandler på Behandlingscenter Odense. Gift med Line Enevoldsen, født 1977, som er ansat i Vurderingsstyrelsen. Bor i Fraugde nær Odense. De har 2 sønner. Derudover har Benny 1 datter og 2 børnebørn fra sit første ægteskab.

Kommende arrangementer

Husk at deltagelse i arrangementer i kirken og sognehuset er gratis!

Høstfest

Søndag d. 21. september fra klokken 15 i og omkring kirken

Vi fejrer årets høst med en gudstjeneste i kirken kl. 15. (Konfirmander og forældre er inviteret til kl. 14.20 for lidt information omkring konfirmationsforberedelse.) Kirketrioen medvirker ved gudstjenesten.

Efter gudstjenesten er der stillet an udenfor kirken med frugtpresse således, at man kan få presset sin æblehøst til juice.

Vi har dygtige hjælpere til at betjene frugtpressen!

Æbler kan indleveres fra om lørdagen ved graverhuset. Husk, at æblerne skal være vaskede og rensede for dårlige pletter/ormehuller. Kom endelig med masser af æbler! Der skal mange til, for at vi kan få lavet juice. Der kan ikke garanteres juice fra egne æbler. Vil du have juice med hjem, medbring da selv emballage. Der er kaffe og kage til arrangementet – og musik!

Se lokale opslag, når vi nærmer os.

Litteraturkreds

Torsdag d. 25. september kl. 14-16

Med udgangspunkt i deltagernes læseoplevelser af "De fortabte sønner" af Andreas og Sune Gylling Æbelø, tager vi en samtale over kaffe og kage; en samtale, hvor vi plejer at komme vidt omkring! Mødets ledes af Thea Bom Nielsen – efter bedste evne – og du kan tilmelde dig ved at sende mig en mail på then@km.dk. Bogen findes fortsat i kirkens tårnrum (husk at kvittere for den) og ellers må du gerne selv anskaffe den.

Næste litteraturkreds finder sted torsdag den 20. november kl. 14-16. Bog er ikke fastlagt endnu.

Åbent Sognehus

Tirsdage 9. september, 7. oktober og 4. november kl. 14-16

Der er kaffe på kanden, og Bente Kjøller er klar til at dele fortælling og sang med deltagerne.

Kommende arrangementer

Husk at deltagelse i arrangementer i kirken og sognehuset er gratis!

Åbent Sognehus: Julemøde

Tirsdag d. 2. december kl. 14-16

Det årlige Julemøde med fællessange, musikalsk optræden, fortælling og en leg. Tina Horsbøl og Bente Kjøller står for musikken på henholdsvis fløjte og klaver – og Bente plejer at forestå legen! Thea Bom Nielsen står for fortælling.

Der er æbleskiver, kaffe og gløgg.

Julekoncert med Brammingkoret

Torsdag d. 4. december kl. 19.30 i kirken

En koncert fyldt med smuk julemusik og fællessang.

Koret ledes af Maren Frost Nielsen, som også akkompagnerer ved klaveret.

Til koncerten medvirker desuden Jeppe Frost Nielsen på klarinet, der med sin varme tone tilføjer ekstra glans til julens melodier.

Programmet byder på både kendte og elskede julesange, nye musikalske indslag og hyggelig fællessang, hvor publikum kan synge med og mærke julestemningen brede sig.

(Julekoncerten afløser i år Nytårskoncerten!)

Babysalmesang i sognehuset, Feilbergvej 15A

Babysalmesang er et musikalsk tilbud til babyer fra 2- 12 måneder og deres forældre. Sang og musik stimulerer barnets udvikling, mens du samtidig kan opleve kirken og dens sange på en uformel måde. Og alle kan være med - det kræver hverken stort sangtalent eller kendskab til kirken. Efterfølgende serveres der lidt drikke og der er tid til hygge og snak.

Det er kirkens organist, Tina Horsbøl, og kirkesanger Katrine Kjeldskov Kirketerp, der står for babysalmesang. Der er babysalmesang de følgende torsdage i efteråret: 23. oktober, 30. oktober, 6. november og 11. november. Ved tilmelding eller spørgsmål - skriv til Katrine Kjeldskov Kirketerp (kirkesanger) på telefonnummer 2484 1911 med navn på forælder og baby og alder på babyen.

Nyt fra FDF

Så er det igen tid til en lille opdatering fra FDF Darum. Vi har i den sidste tid fået holdt en rigtig dejlig og vejfortjent ferie, for både vores ledere og medlemmer. Vores ledere har endnu engang lavet et spændende program til efterårssæsonen. Vi er sikre på, at det ikke bliver kedeligt.

SOM DET NYE: Vi har lavet om i vores ugentlige møder. Alle medlemmerne kommer til at se hinanden onsdage, da vores ledere dette år vil holde alle møder på samme dag og tid. Det gør nu, at vores ledere kan lave programmer, hvor holdene arbejder sammen, men også at de kommer til at dele holdene op, så man kan få udfordringer der tilpasses alderen.

Landsdelslejren: Der var desværre ikke så mange af medlemmerne, der kom med på lejr denne gang. Dog havde vi to af de store afsted. De havde en rigtig god lejr, de fik mulighed for at lære en masse nye mennesker at kende. Der var også udfordringer til både krop og sjæl. Der var også flere af vores ledere, der tog med, og det er som altid en fornøjelse at høre alle de fortællinger, de tager med hjem fra sådan en tur. Næste gang er det Landslejr. Vi håber, at mange af vores medlemmer har lyst til at deltage i den.

Sankt Hans d. 23. juni: Der var lagt op til en hyggelig aften, som vi altid ser frem til og glæder os til. Vi er som altid taknemmelige for at så mange borgere i Darum har lyst til at komme og sende heksten afsted med os. Vi havde Steve Lindhardt (leder for Darum børneby) til at afholde årets båltales.

Desværre blev han nok overskygget en del, da bålet "angreb" et af vores træer! Vores dygtige ledere holdt heldigvis hovederne kolde og trods store flammer kæmpede de med vores brandslukningspumper og fik flammerne under kontrol.

Vi havde dog tilkaldt brandvæsnet til at komme og hjælpe os med at slukke de sidste gløder i træet. Der var mange af byens børn, der nåede at få et billede med de seje brandmænd. Men vi har dog ingen planer om, at der kan tages sådanne billeder igen næste år.

Fælles sæsonopstart. Vi er kommet i gang efter sommerferien. Vi afholdt vores opstart med masser af leg for store og små. Efter al den leg blev der fyldt en omgang spaghetti og kødsovs i de sultne maver. Som afslutning kunne vi til årets mærke-ceremoni uddele en del opryknings-mærker. Derud over kan vi også uddele tre jubilæums mærker: Vi har Benni(Leder) 10 år, Laila (bestyrelsesmedlem) 10 år og Allan (leder/onkel) 20 år. Stort tillykke til dem alle.

HUSK der er altid plads til flere både som medlem, leder og bestyrelse.

*På vegne af FDF Darum
Linette Atzen*

STRIKKECAFÉ:

Finder sted i sognehuset, Feilbergvej 15A,
på mandage i lige uger fra kl. 19.00- 21.30.

Pris: Gratis at deltage – der er kaffe/te.

Sæsonstart: Mandag den 1. september.

Kontaktpersoner:

Hanne Landbo Christensen tlf. 2175 8575 og Birgit Hansen tlf. 3013 9316.

Vel mødt - alle er velkomne uanset strikkefærdigheder.

LÆSEKREDS:

Finder sted i sognehuset, Feilbergvej 15A,
på onsdage i ulige uger fra kl. 14.00 – 16.00.

Sæsonstart: Onsdag den 27. august

Kontaktperson: Hanne Sørensen tlf. 2163 5397

Vel mødt - alle er velkomne.

Nyt fra Lokalrådet

Årsmøde i Darum Lokalråd

Hermed indkaldes til årsmøde i Darum Lokalråd onsdag d. 12. november kl. 19.00 i Darum Kultur -og Fritidscenter. Dagsorden ifølge vedtægterne.

Kom og hør hvad Lokalrådet arbejder med, og kom med input til os.

Indkomne forslag skal være formanden i hænde senest 15. september, såfremt disse skal nævnes i dagsordenen. Ellers skal de være formanden i hænde 14 dage før mødet.

Alle er velkomne.

Biblioteksspot i Darum Købmandsbutik

Nu har vi også et lille bibliotek i købmandsbutikken. Her kan vi hente de bøger vi har lånt elektronisk samt aflevere alle vores lånte bøger. Det er da dejligt nemt.

Seniorbofællesskab i Darum

Arbejdsgruppen arbejder fortsat videre på etablering af et seniorbofællesskab i Darum. Der har dog været sommerferie, så der er ikke nyt pt.

Landsbyfilm

Den 28. maj blev der filmet til vores nye Darumfilm. Vi har haft filmen til gennemsyn og rettelser i juni og skal godkende den endeligt her i august. Vi glæder os til at vise filmen frem, så snart den er færdig.

Kvindeegen – Projekt Darum Biohave

Så er de sidste penge skrabet sammen. Det tog lidt længere tid end vi havde regnet med.

Midt i september går arbejdet i gang med at omdanne området ved Kvindeegen til en Biohave. Tanken er at skabe en smuk, hyggelig og inspirerende insektvenlig have. Biohaven bliver etableret i etaper. Vi håber at stedet bliver et udflugtsmål og samlingssted for store og små.

Hvad pønser vi på?

Vi har forskellige ting i støbeskeen.

Vi overvejer vælgermøde og vil gerne kigge mere på Bygningskultur i øjenhøjde.

*På Darum Lokalråds vegne
Helle Ertmann*

Fra Sognearkivet

Darum Sognearkiv, som holder til i Darum Kultur- og Fritidscenter, har en bestyrelse på 5 personer: Formand, Lars Jeppe Banke Sørensen, som er udpeget af Darum Lokalråd. Kasserer Birgit Thomsen, som er udpeget af Darum Idrætsforening. Øvrige medlemmer: Karen Riisager Nielsen udpeget af Darum Menighedsråd; Marinus Lundgaard udpeget af Darum Lokalråd og Erik Hansen udpeget af Haludvalget.

I øjeblikket er vi tre personer, som registrerer billeder, arkivalier m.m. i Arkivet. Det er Karen Riisager Nielsen, Ll. Darum; Birgit Thomsen, St. Darum og Inga Haulund, Darum Mark. To af os var i 2016 på kursus i registrering af billeder, senere af arkivalier. Vi har siden da registreret så godt som hver tirsdag formiddag, undtagen i skolerens ferier. Nu er vi oppe på over 2300 registreringer, hvor vi scanner og skriver de oplysninger, vi har om dem ind i et digitalt arkivsystem. Disse oplysninger kan ses på arkiv.dk, som man kan søge på overalt i hele verden.

Arkivet har fået respons på nogle af disse billeder ved henvendelser fra bl.a. slægtsforskere her i landet eller personer, der skriver om forskellige emner. Der har også været henvendelser fra USA eller fra slægtninge til personer, som er udvandret fra Danmark.

Sidst på foråret fik sognearkivet en ny medarbejder, Inga Haulund, som nu registrer skole- og konfirmandbilleder. Da Inga har været ansat på Darum Skole i 34 år, kender hun rigtig mange af eleverne på Darum Skole gennem masser af år. Hun er heldigvis ikke blevet skræmt væk endnu. Så det er vi meget glade for.

Det, vi i øjeblikket mangler meget, er én, som har interesse i at opdatere og lægge de resterende "Ejendomsoplysninger" og "Vejnavne" fra Darum ind på Sognearkivets hjemmeside. Oplysningerne har vi allerede, men hvordan man arbejder med hjemmesider, ved vi intet om. Er det lige noget for dig, siger du bare til!

Hvis der er nogle, som har arkivalier eller billeder, som I mener kan have interesse for andre end jer selv, er Arkivet meget interesseret. Enten kan I aflevere dem til os, eller vi kan låne og scanne dem, for derefter at lægge dem ind på arkiv.dk.

Henvendelse:

Darum Sognearkiv, Nørrebyvej 16A, Darum, 6740 Bramming.

Email: sognearkivet@darum.dk eller henvend jer til en af bestyrelsesmedlemmerne.

Darum Sognearkiv holder åbent hver første onsdag i måneden klokken 19.00 til 21.00. Dog ikke i skoleferier.

Tekst og foto: Birgit Thomsen, Darum Sognearkiv

Nyt fra dagplejen

I dagplejen har vi siden sidst nydt sommeren rundt omkring i vores nærmiljø, hvor de enkelte dagplejegrupper både hver for sig og sammen har været på ture i skoven, ved diget, fundet store maskiner på markerne samt besøgt køer, små lam og høns.

Sidst i maj medvirkede vi i filmen om Darum. Vi havde valgt, at vi gerne ville være i skoven, da det er et af vores yndlingssteder med de kære små. Der viste vi noget af det, som vi bruger megen tid på og det er at studere livet i skovbunden, hvor vi fandt biller, myrer og andet kravl. Det er vældig interessant at kigge på det liv der er under f. eks. en træstamme eller en bunke af de mange blade, der ligger i skovbunden.

Vores legestue har vi her hen over sommeren flyttet udenfor, så vi har mødtes rundt om i haverne hos hinanden, været på børnehavens legeplads samt i skoven. Når vi har besøgt de enkelte dagplejeres haver har vi været der et par gange i træk, for at gøre det genkendeligt for børnene, hvilket har gjort at børnene har været trygge ved stedet, så de har udforsket stedet og det med at lege sammen med deres venner fra egen og andre grupper.

Det, at vi besøger hinanden gør det meget nemmere for børnene, når de skal omplaceres i gæstepleje, når en dagplejer skal have ferie, på kursus eller er syg, da det så er kendte omgivelser ved kendte voksne og børn de kommer.

Traditionen tro var vi også med til Darum Børnebys Fællesdag også tidligere kendt som OL-dagen, hvor vi startede med fælles indmarch, velkomst v. skolelederen og sangen der er tilegnet dagen.

Derefter gik vi i gymnastiksalen, hvor 6. kl. havde været så søde at lave en rigtig fin motorikbane til os, så der blev rigtig leget og brugt en masse kræfter.

Derfor var næste punkt på programmet, madpakken, kærkommen, for sulten havde godt nok meldt sin ankomst. Vi spiste vores madpakker ved SFO'en, hvor vi nyder at holde til. Det var også der vi efter en god og tiltrængt lur sluttede dagen af med hjemmebag, kaffe og saft sammen med vores forældre og søskende.

En rigtig dejlig dag, hvor vejrguderne også var med os – det gør bare at dagen bliver en skøn en af slagsen, når det vejret spiller.

Efter en velfortjent sommerferie er vi alle tilbage igen og det har været dejligt igen at være i de vanter omgivelser med sine venner igen. Gensynsglæden har været stor hos alle og der er virkelig blevet leget og krammet, for alle havde vist savnet hinanden.

Vi er kommet rigtig godt i gang med vores VLS – Vi Lærer Sammen. Selvom vi kun har været i gang i få måneder endnu, kan vi allerede nu se en effekt af at det giver børnene noget godt med i bagagen. De efterspørger selv aktiviteterne, som vi måske har haft tidligere og husker bedre end os voksne, hvad det er vi brugte til legen – virkelig skønt at se og følge deres arrangement og gå-på-mod i det vi arbejder med.

I denne periode har vi indenfor sproget målord som bl.a. lytte, snakke, forstå, spørge og svare. Dertil har der hos en af dagplejerne været en spand med hjemme i sommerferien, hvori børnene så har samlet minder fra deres ferie – det har været en pind fra skoven, en muslingeskal fra standen, en brochure fra zoo og mange andre spændende ting, hvilket har givet anledning til mange gode og spændende snakke, hvor de har øvet alle målordene.

De matematiske målord er i denne her periode over, under, foran og bagved, hvilket har givet anledning til hos en dagplejer at lege bus, hvor stole sættes op og så snakker vi om hvem der sidder foran og bagved mens vi synger hjulene på bussen og undervejs i sangen bytter vi plads og snakker igen om det. Hos en anden dagplejer har de arbejdet med bier og også inddraget den bi, de har klippet, og leget med den omkring en honningkrukke, hvor bien så har været foran, bagved, over og under Vi har arbejdet med hukommelse og koncentration, hvor vi sorterede forskelligt legetøj som legoklodser, biler, legemaden - en leg, der, udover at øve deres koncentration og hukommelse, giver den bonus, at de bliver super gode til at rydde op og sortere i de rigtige kasser, hvilket jo er ret fantastisk.

Vi glæder os til det fremtidige arbejde med VLS og hvad det kaster af sig af bonus for det enkelte barns udvikling.

*Dagplejerne i Darum
Julie, Tove, Heidi & Anne Grethe*

Sognekalender

...det sker i byen bag diget...

September

- 09/09 kl. 14.00: Åbent sognehus – "September sange og fortælling"
- 10/09 kl. 16.30: Menighedsrådsmøde i sognehuset
- 21/09 kl. 15.00: Høstgudstjeneste med efterfølgende "Høstfest arr. ved kirken" se omtale side 11
Konfirmandopstart kl. 14.20 i kirken.
Se lokale opslag, når tiden nærmer sig.
- 25/09 kl. 14.00: Litteraturkreds i sognehuset,
"De fortabte sønner" af Sune og Andreas Gylling Æbelø.
Se omtale side 11

Oktober

- 07/10 kl. 14.00: Åbent sognehus med sange og fortælling/historie
v/ Bente Kjøller
- 22/10 kl. 16.30: Menighedsrådsmøde i sognehuset
- 23/10 kl. 09.00: Babysalmesang i sognehuset, se omtale side 12
- 30/10 kl. 09.00: Babysalmesang

November

- 04/11 kl. 14.00: Åbent sognehus med sange og fortælling/historie
v/ Bente Kjøller
- 06/11 kl. 09.00: Babysalmesang
- 11/11 kl. 09.00: Babysalmesang
- 20/11 kl. 14.00: Litteraturkreds
- 26/11 kl. 16.30: Menighedsrådsmøde i sognehuset

December

- 02/12 kl. 14.00: Julemøde, se omtale side 12
- 04/12 kl. 19.30: Julekoncert med Brammingkoret, se omtale side 12

DATOER TIL SOGNEKALENDEREN?

Hvis din forening vil have tilføjet datoer til sognekalenderen i næste sogneblad, bedes disse indsendt til Thea Bom Nielsen på then@km.dk senest 15. november 2025.

Vi er interesserede i at tilføje alle datoer for arrangementer, der har almen interesse.

Gudstjenester i Darum Kirke

7. september 12. søn. e. Trin.	09.00	
21. september 14. søn. e. Trin.	15.00	Høstgudstjeneste Konfirmandopstart
28. september 15. søn. e. Trin.	10.30	
5. oktober 16. søn. e. Trin.	10.30	
12. oktober 17. Søn. e. Trin.	10.30	Børne-/familiegudstjeneste
26. oktober 19. søn. e. Trin.	10.30	
2. november Alle Helgen	10.30	
9. november 21. søn. e. Trin.	10.30	
23. november Sidste søn. i kirkeåret	10.30	
30. november 1. søn. i advent	10.30	
7. december 2. Søndag i advent	10.30	

Tidspunkterne kan også ses på tavlerne ved kirken og på www.sogn.dk/darum.

På kirketavlerne annonceres det, hvis en søndagsgudstjeneste ændres til børne-/familiegudstjeneste efter dåbsforældres ønske.

Skal I holde barnedåb? Henvend jer i god tid til præsten. Og husk, at barnedåb fortrinsvist finder sted om søndagen.